

ШУМ

Михайло Анатолійович
kaf.oblik.hif@gmail.com

ГУЖВА

Владислав Андрійович

СПІВАК

Олена Костянтинівна

к.е.н., доцент, Харківський
інститут фінансів Київського
національного торговельно-
економічного університету

магістрант, Харківський інститут
фінансів Київського національного
торговельно-економічного
університету

старший викладач, Харківський
інститут фінансів Київського
національного торговельно-
економічного університету

УДК 687.1:331.1

НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СТРУКТУРИ ФОНДУ ОПЛАТИ ПРАЦІ В СУЧАСНІЙ ІНФОРМАЦІЙНІЙ СИСТЕМІ

SCIENTIFIC AND THEORETICAL ASPECTS OF THE STRUCTURE OF THE PAYMENT PUBLIC FUND FOR A SUSTAINABLE INFORMATION SYSTEM

Стаття присвячена основним підходам формування структури фонду оплати праці як основи фінансового обліку в інформаційній системі підприємства. Визначена та узагальнена класифікація основної, додаткової заробітної плати, інших заохочувальних та компенсаційних виплат та побудову теоретичного підґрунтя для подальшого дослідження обліку праці та її оплати в інформаційній системі підприємства. Наведено основні шляхи удосконалення сучасного документу з нарахування опалом праці в інформаційній системі підприємстві.

* * *

Статья посвящена основным подходам формирования структуры фонда оплаты труда как основы финансового учета в информационной системе предприятия. Определена и обобщенная классификация основной, дополнительной заработной платы, других поощрительных и компенсационных выплат и построение теоретической основы для дальнейшего исследования учета труда и его оплаты в информационной системе предприятия. Приведены основные пути совершенствования современного документа по начислению оплаты труда в информационной системе предприятия.

* * *

Introduction. The article is devoted to the basic approaches to the formation of the structure of the wage fund as the basis of financial accounting in the information system of the enterprise. The urgency of the problems of the organization of payroll accounting, in particular the structure of the wage fund, as well as accrual and payment, is undoubted and requires research.

The **purpose** of the work is to study the actual problems of accounting for calculations with personnel, studying the issues of the nature and structure of the wage fund as the basis of organization and accounting methods

Results. The Ministry of Statistics of Ukraine in 2004 defined the notion of the wage fund and its structure and types of various payments belonging to the basic salary fund, additional wages and other incentive and compensatory payments. But this information is insufficiently analytical and there is no detailed grouping. Therefore, the classification of types of payments provided can not meet the requirements of managerial reporting. In this connection, the defined and generalized classification of the basic, additional wages, other incentive and compensatory payments and the construction of the theoretical basis for the further study of the accounting of labor and its payment in the information system of the enterprise is determined and generalized.

Conclusions. It was proposed in the part of automation accounting calculations for remuneration will solve the problem not only improving the forms of accounting in the enterprise and timely repayment of debts.

Ключові слова: оплата праці, методика удосконалення, етапи організації оплати праці, інформаційні системи

Ключевые слова: оплата труда, методика усовершенствования, этапы организации оплаты труда, информационные системы

Keywords: wages, methods of improvement, stages of the organization of wages, information systems

ВСТУП

Організація оплати праці на підприємстві – це сукупність дій, метою яких є забезпечення визначення величини заробітної плати, принципів її нарахування, термінів виплати, диференціації, співвідношення з іншими показниками діяльності підприємства тощо. Стан обліку оплати праці працівників потребує впровадження заходів щодо удосконалення. Зокрема, від побудови системи організації, обліку, аналізу та аудиту залежать обсяг і своєчасність виконання всіх робіт з організації оплати праці на підприємстві. Тому питання організації заробітної плати й формування її рівня складають основу соціально-трудових відносин у

суспільстві, оскільки включають інтереси всіх учасників трудового процесу. У цьому аспекті доцільно розглянути структуру фонду оплати праці, яку пропонує чинне законодавство і на основі якої формується інформація про оплату праці на підприємствах різних форм власності. Тому актуальність проблем організації бухгалтерського обліку оплати праці, зокрема структури фонду оплати праці, а також нарахування та її виплати не викликає сумніву і потребує дослідження.

Значний вклад в теорію та методологію обліку сутності оплати праці та структури фонду оплати праці внесли українські та зарубіжні вчені, зокрема

Ф.Ф. Бутинець, М.Т. Білуха, В.Д. Баршевич, К.Н. Крищенко, М. Туган-Барановський, О. Лишилєнко, С.Л. Брю, К.Р. Макконел, Д. Рікардо, Ж.Б. Сей.

МЕТА РОБОТИ полягає у вивченні актуальних проблем організації обліку розрахунків з персоналом, дослідження питань сутності та структури фонду оплати праці як основи організації та методики бухгалтерського обліку.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічним та інформаційним підґрунтям роботи є матеріали періодичних видань, наукові праці, Internet ресурси, нормативно-правові акти. При проведенні дослідження використано методи структурно-логічного аналізу, системний підхід при вивченні змін у законодавстві з оплати праці.

РЕЗУЛЬТАТИ

Організація оплати праці здійснюється згідно чинного законодавства, зокрема з чинними нормативно-правовими актами, регіональними та галузевими угодами, колективними угодами, трудовими договорами, іншими внутрішніми (управлінськими) документами підприємств. Формування фонду оплати праці на підприємствах різних форм власності здійснюється відповідно до кількості працівників, рівня їх кваліфі-

кації, рівня оплати праці, повноважень тощо.

Згідно із Законом України «Про оплату праці» (1), заробітна плата – це винагорода обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором власник або уповноважений ним орган сплачує працівникові за виконану ним роботу. Розмір заробітної плати залежить від складності й умов роботи, що виконується, професійних якостей працівника, результатів його праці, та результатів господарської діяльності підприємства.

Міністерством статистики України у 2004 р. визначено поняття фонду оплати праці та його структури (табл. 1) і види різних виплат, які належать до фонду основної заробітної плати, додаткової заробітної плати та інших заохочувальних та компенсаційних виплат. Але ця інформація недостатньо аналітична і відсутнє деталізоване групування тому надана класифікація видів виплат не може задовольнити потреби управлінської звітності.

М.П. Корягін, О.О. Попова запропонували класифікацію виплат для кожного виду фонду оплати праці, окремо, яка найбільш детально розкриває сутність та характер виду виплат, які підприємства відносять до того чи іншого виду виплат на оплату праці (табл. 2).

Таблиця 1

Структура фонду оплати праці відповідно до чинного законодавства

Ознака виплат, які належать до фонду оплати праці	Перелік виплат
Основна заробітна плата	Винагорода за виконану роботу відповідно до встановлених норм праці за тарифними ставками (окладами), відрядними розцінками робітників за посадовими окладами керівників, фахівців, технічних службовців, включаючи в повному обсязі внутрішнє сумісництво, суми відсоткових або комісійних відрахувань залежно від обсягу доходів (отриманих від реалізації продукції (робіт, послуг) у разі, якщо вони є основною заробітною платою тощо.
Додаткова заробітна плата	Надбавки та доплати до тарифних ставок (окладів, посадових окладів) у розмірах, передбачених іншим законодавством, за суміщення професій (посад), розширення зони обслуговування або збільшення обсягу робіт, виконання обов'язків тимчасово відсутнього працівника, роботу у важких і шкідливих та особливо важких і особливо шкідливих умовах праці, інтенсивність праці, роботу у нічний час, керівництво бригадою, високу професійну майстерність, класність водіям (машиністам) транспортних засобів, інші надбавки та доплати, передбачені чинним законодавством, включаючи доплату до розміру мінімальної заробітної плати.
Інші заохочувальні та компенсаційні виплати	Винагороди за підсумками роботи за рік, щорічні винагороди за вислугу років (стаж роботи), премії, що виплачуються у встановленому порядку за спеціальними системами преміювання, премії за сприяння винахідництву та раціоналізації, створення, освоєння та впровадження нової техніки і технології, введення в дію в строк і достроково виробничих потужностей й об'єктів будівництва, своєчасну поставку продукції на експорт та інші, премії за виконання важливих та особливо важливих завдань, вартість безкоштовно наданих працівникам акцій, інші надбавки та доплати передбачені чинним законодавством

Таблиця 2

Класифікація виплат, які належать до фондів основної, додаткової заробітної плати, та інших заохочувальних та компенсаційних виплат

Види виплат		
Фонд основної заробітної плати	Фонд додаткової заробітної плати	Інші заохочувальні та компенсаційні виплати
Оплата праці штатних працівників	Залежно від характеру робіт та умов праці	Винагорода одноразового характеру
Оплата праці нештатних працівників	За особливі навички	Винагороди систематичного характеру
	За особливі досягнення	Винагороди соціального характеру
	За додатково виконану роботу	
	Винагороди заохочувального характеру	
	Доплати компенсаційного характеру	

Перевагою цієї системи є її простота, яка полягає у зрозумілості механізму нарахування грошового й не грошового доходу працівника, наслідком чого є зростання значущості стимулюючої функції заробітної плати. Спочатку для зручності та своєчасності обробки бухгалтерської інформації необхідно провести аналіз чинної системи організації документообігу на підприємстві та його вдосконалення. Зокрема, визначення слабких місць дає змогу вдосконалити чи розробити більш ефективну систему руху документів з нарахування різних видів виплат, які належать до фонду оплати праці.

Одним із напрямків удосконалення системи ведення бухгалтерського обліку є зменшення документації завдяки впровадженню багатоденних і накопичувальних документів.

Елементом удосконалення обліку оплати праці є зміна способу її виплати. З цієї метою доцільно у програмних продуктах ми пропонуємо у програмному модулі «Зарплата» програми 1С: Бухгалтерія у документі «Нарахування заробітної плати працівникам організацій у вкладці «Нарахування» встановити додаткові вкладки, які б могли передбачати: визначення форм та систем оплати праці робітників підприємства; розробити критерії визначення розмірів доплат з окремих досягнень робітників та спеціалістів підприємства.

ВИСНОВКИ

Отже, в ході дослідження ми дійшли висновку, що сучасний стан організації обліку оплати праці та структури фонду оплати праці має бути поставлений таким чином, щоб сприяти підвищенню продуктивності праці та повному використанню робочого часу. Також дослідивши структуру фонду оплати праці здійснили, що вона повинна мати соціально-економічний характер на кожному підприємстві. В ході дослідження було встановлено, що інструкція зі статистики заробітної плати дає повний перелік виплат, які входять до складу фонду оплати праці, проте через недостатню аналітичність інформації та відсутність детального групування її інформація недостатньо задовольняє потреби системи управління.

Для досягнення основних завдань обліку оплати праці виникає необхідність створення як найбільш зручного організаційного, кадрового та інформаційного забезпечення. Пропонується вдосконалити облік оплати праці за структурою видів виплат за допомогою запровадження більш гнучкого документа в програмі 1С: Бухгалтерія «Нарахування зарплати працівникам підприємства».

З практичної точки зору облік оплати праці спрямований на оцінку правильності відображення в об-

ліку витрат, обґрунтування собівартості з метою удосконалення економічних важелів господарювання.

Потрібно мати на увазі, що у зв'язку із постійними змінами у законодавстві методика удосконалення програмних продуктів на підприємстві необхідно постійно розширювати.

Тому була запропонована в частині автоматизації обліку розрахунків по оплаті праці дозволить вирішити проблему не тільки удосконалення форм бухгалтерського обліку на підприємстві й своєчасного погашення боргів.

Список використаних джерел

1. Про оплату праці: Закон України затверджений 24.03.95р №108/95-ВР (зі змінами та доповненнями). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80>
2. Кантаєва О., Герасимчук Л. Шляхи удосконалення обліку оплати праці. Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ. 2012. № 2. С. 186-190.
3. Офіційний сайт Державного комітету статистики. URL: <http://ukrstat.gov.ua>
4. Корягін М., Попкова О. Аспекти ведення бухгалтерського обліку інших заохочувальних та компенсаційних виплат персоналу. Науковий вісник НЛТУ України. 2011. № 21. С. 211-215.
5. Крутова А., Нестеренко О. Облік праці та її оплати в інформаційній системі підприємства торгівлі. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Сер.: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. 2015. Вип 2. С. 174-187. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ptmbo_2015_2_16
6. Лисиленко О. Бухгалтерський облік розрахунків за виплатами працівникам. Бухгалтерський облік і аудит. 2004. № 12. С. 29-30.

References

1. About payment of wages: The Law of Ukraine, approved on March 24, 1995, № 108/95-VR (with amendments and supplements). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80> (in Ukrainian).
2. Kantayeva O., Herasimchuk L. Ways to improve payroll accounting. Youth Scientific Bulletin of the NBU. 2012. № 2. pp. 186-190 (in Ukrainian).
3. The official site of the State Statistics Committee. URL: <http://ukrstat.gov.ua> (in Ukrainian).
4. Koryagin M., Popkova O. Aspects of accounting for other incentive and compensation payments to staff. Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine. 2011. № 21. pp. 211-215 (in Ukrainian).
5. Krutova A, Nesterenko O. Accounting for labor and its payment in the information system of the trade enterprise. Problems of the theory and methodology of accounting, control and analysis. Ser.: Accounting, control and analysis. 2015. Issue 2. pp. 174-187. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ptmbo_2015_2_16 (in Ukrainian).
6. Lysilenko O. Accounting accounting payments for employees. Accounting and Audit 2004. № 12. pp. 29-30 (in Ukrainian).